

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po šteti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrtert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 18. mal. serp. 1873.

List 29.

Ketine sv. Petra, molitve za Pija IX, in ubogi liberalci.

Sv. Oče Pij IX so s kratkim pismom (Breve) 8. jul. 1873 dovolili popolnoma odpustke vsim vernikom, kateri bodo od 23. pa do 31. julija (mal. serp.) vsak dan molili k Bogu za edinost med keršanskimi poglavarji, za zatrenje krivoverstev, spreobrnjenje grešnikov in povišanje sv. Cerkve, in ki bodo v praznik „ketinj sv. Petra“, 1. avgusta (vel. serp.) pobožno obiskali svojo farno cerkev in v imenovani namen molili.

Ta molitev, taka devetdnevna je kaj primerna zdaj, ko je tudi Pij IX jetnik, kakor je bil jetnik sv. Peter v tistih verigah, ki se 1. avgusta v češenje izpostavljajo.

Ni pa nič novega to češenje okovov sv. Petra. Tudi papež Pij VI, ko je l. 1798 vidil bližnjo preganjanje, je bil zapovedal, da 17. januarja so ketine sv. Petra slovesno prenesli iz evdoksijanske bazilike v vatikansko k sv. Petru in od tam k sv. Janezu v Lateran, ter dalje k Mariji Snežnici. Poslednjič so bile 5. svečana zopet prinesene k sv. Petru „ad Vincula“, kjer se hranijo, in tam so bile 5 dni vernikom izpostavljene v počevanje.

Komaj pa so se te posebne molitve dokončale, je bil v verige vklepen Petrov naslednik Pij VI. Bil je Bonaparte že poprej sterpinčil ubogega papeža z ropanjem dežel (ugrabil je bil persti lačni trinog Bolonjo, Feraro, Romanijo in Legacije), in z denarno globo (enkrat z 21 milijoni livrej, drugi pot s 30 milijoni frankov), in zraven tega je še rekel, „da je celi Evropi dal izgled zmernosti francoskega direktorija.“ Zdaj pa je bil Bonaparte poslal generala Berthier-a v Rim, kateri je republiko oklical. To se je bilo zgodilo vsled tega, ker je bilo ljudstvo v nekem razdraženstvu ubilo francoskega generala Duphot-a. 15. februarja je šel general Cervoni v Vatikan papežu napovedat, da naj spozná nadgospodstvo ljudstva (bolj prav reči, nadgospodstvo nekaterih časti lačnih prekucuhov, kakor je v vseh v tacih okolišinah). Pij VI je odgovoril s prostodušnostjo sv. Petra, da „njegovo nadgospodstvo izvira od Boga, ne od ljudi, in da ni v njegovi prosti volji odpovedati se. Da v starosti osemdeset lét se mu ni ničesar bati, in da hoče mirno terpeti, naj se počenja z njegovo osebo kakoršno koli trenje se dopade tistemu, ki ima moč v svoji roki.“ 16. febr. so že napadli Vatikan, razorožili straže, razgnali papeževo družino, zapečatili stanovanja. 20. febr. so tolovajski tujci papeža starčka vlekli iz Rima do Toškane in Siene, ker sam se ni hotel ne vladi svojih dežel odpovedati in ne iz Rima pobegniti.

Takrat so bili hudi potresi po Laškem, kakor dandanašnji. Papež je tedaj 30. maja šel stanovat v sloveči kartuzijski samostan pri Florenciji.

Ljudstvo je ondi skupaj hitelo sv. Očetu češenje skazovat, posebno pa sta se mu prijazna skazovala sardinski kralj Karol Emanuel IV in njegova častita žena Klotilda.

Pisano pa so tako češenje gledali „filozofi“ in mogočne francoskega „direktorija“ je lomil politiški strah. O revna posvetnjaška mogočnost, ki se trese pred 80 letnim starčkom! Vlekli so toraj papeža v Valenco na južno Francosko. Ali tudi tam mogočni niso bili brez straha, ker popotniki so se dajali k papežu voziti in so ga blagoslova prosili. Kdo vé, kaj bi bili še storili „strahopetni junaki“, toda pohlevna smert je sv. Očeta umaknila nadaljnemu preganjanju in trinoštvu 29. avg. 1799.

Kakor zdaj neke nejeverne vrane, tako so takrat pariški „klubovci“ in protestantje povsod zasramljivo prerokovali, da za Pijem VI ne bo noben papež več nastopil rimskega prestola. Goljufali so se pa ravno tako, kakor se bojo sedanji nejeverni liberalci. Ker je bil Rim v francoski oblasti, je leta 1800 pet in trideset kardinalov v Benedkah se zbralo in v samostanu sv. Jurija „Maggiore“ so izvolili Chiaramonti-a za papeža, ki je sprejel ime Pij VII.

Ketine sv. Petra tedaj so bile odpadle, če tudi je bil Pij VI v njih umerl. Kmali (4. jul.) je zamogel novi papež že v Rim se poverniti, kjer je bil z neizrečenim veseljem sprejet. In prečudna je previdnost Božja: ne le katoliška Avstrija, ampak tudi razkolniška Rusija, krivoverska Anglija ste k temu pomagale!

Kdo vé, koga se bode usmiljeni Bog tudi dandanašnji poslužil, da raztare okove Pija IX, mogoče da katerega njegovih naj večih sovražnikov. Ponižanih je že veliko. Ravno tisti so šli in grejo nar bolj na boben, ki jim je bil odpadnik Döllinger papež, in odpadnik Anton njih „ideal“ in njih „župnik“. Reveži so sužnji, samo usta imajo polne „svobode“, drugod je nikjer nič nimajo. Katoličani pravi so svobodni, če tudi jih liberalci v okove kujejo. Milijonkrat srečnejši in mirnejši v svoji duši je preganjani jezuit, kakor pa preganjavci njegovi na svilnatih sofah ali pa pri polnih poličih.

Pervo sv. Obhajilo.

Učenci ljubljanskih mestnih šol so v saboto, dan sv. Alojzija, obhajali prelepo slovesnost prvega sv. Obhajila, ki naj bode tukaj nekoliko popisano. Od nekdanj

že sv. Alojzija šolska mladež spoštuje in časti ko svojega posebnega varha, in to po vsi pravici. Ta angelski mladenec je v resnici v vsakem oziru luč, ki s svojim svetim življenjem v zgodnji mladosti ter v mladenškem stanu sveti slehernemu po svetosti hrepenečemu šolarju. Pa kakor je roža vertnica med drugimi cveticami zaradi prelepe barve in prijetnega duha posebno priljubljena; tako je ljubezen do Boga in do najsvetejšega zakramenta sv. Rešnjega Telesa v življenji sv. Alojzija posebnega posnemanja vredna čednost, ktera naj bi zaljúbala slehernega keršanskega mladenca mlado in nežno serce. Da bi si šolska mladež posebno prizadevala svojega varha v tem pomenu vestno posnemati, je že več lét v navadi, da se z Božjo službo, ki se sv. Alojziju v čast ta dan obhaja, sklene tudi prvo sv. Obhajilo. Akoravno je letos zaradi pomanjkanja časa, ker smo Binkošti pozno obhajali, in zaradi bolezni, ki je mnogo šolarjev v spolnovanji njih dolžnost zadrževala, zelo težavno bilo jih za to sv. opravilo pripravljati, se je z združenimi močmi v izrednih urah potrebno zgodilo in šolarji so s posebno pridnostjo nadomestili, kar jim ni bilo mogoče v navadnih urah storiti; mogoče je bilo toraj tudi letos držati se stare prelepe navade. Bila je v ta namen napovedana slovesnost ob sedmi uri v mestni farni cerkvi sv. Jakopa. Šolarji so z zastavo, ki je ozaljšana s podobo sv. Alojzija, bili v farno cerkev pripeljani. Bilo je kaj lepo viditi, kako so učenci, ki so imeli prvo sv. Obhajilo prejeti, kakor izvoljeni, k mizi neomadeževanega Jagnjeta povabljeni, k naj vekši časti in sreči v sedanjem življenji odmenjeni, odločili se od svojih součencev ter stopili k ograji velikega altarja blizajoči se svetišču Gospodovemu.

Bil je veliki altar prav lepo slovesnosti primerno s cveticami ozaljšan. Kakor pretekli dve leti, tako je tudi letos vodil vso pobožnost katehet mestnih ljudskih šol č. g. Fr. Bostjančič. Sv. maša se je opravljala pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom in sicer do mašnikovega sv. obhajila, in šolarji so si prizadevali sv. pobožnost zvikevati s popevanjem milih pesem presv. Rešnjemu Telesu, prečisti Devici Mariji in sv. Alojziju v čast. Po mašnikovem obhajilu sledil je kratek govor, v katerem je g. katehet učence opominjal dobrot, ki so jih od Boga prejeli brez lastnega zaslužnja že pri sv. kerstu; kako je neskončna ljubezen trojedinega Boga stopila že k njih zibelci ter jih obdarovala z darovi, ktere jim je Bog Oče od vekomaj odmenil, Bog Sin s svojim terpljenjem in s svojo smertjo zaslužil in sv. Duh, podelil. Kako se jim je Gospod že v njih mladosti razodel ter jih poklical v svoj vinograd — v sv. katoliško cerkev. Kako so se učili, kaj morajo verovati in storiti, da bodo v sedanjem življenji srečni in zadovoljni, po smerti zveličani. Da se jim je pogosto priporočalo, naj se slehernega greha skerbno varujejo in dobra dela ne utrudeni opravljajo, da zanje jim bode neskončno usmiljeni Bog rad delil svojo pomoč. Da najživši dokaz svoje neskončne ljubezni jim Gospod danes hoče dati, ker z zoro današnjega dneva se je zaznal najlepši dan v njih življenji. Veliki dan, od kterega so tako radi govorili, in po katerem so tolikanj hrepneli, je prišel — kmalo bode nebeški Zveličar vhod obhajal v njih mlade serca. Nebeški Ženin sam se hoče zaročiti z njih očiščenimi dušami ter v njih postaviti altar, da bo na njem prebival in kraljeval ter njih duše redil za večno življenje. Da gotovo neisrečeno veselje občutijo v svojih sercih, ker okusili bodo danes pervikrat nebeške sladkosti — pervikrat vidili, kako sladek je Gospod onim, ki ga ljubijo. Naj pripravijo pot Gospodu ter obudijo glasno in Božje čednosti, in naj obljubijo slovesno služiti Jezusu vse svoje žive dni, kakor so mu

obljubili zvestobo pri sv. kerstu, ter naj ponovijo kerstno obljubo.

Učenci so na to obudili vero, upanje in ljubezen ter ponovili kerstno obljubo in pričelo se je obhajanje. Prav spodobno v veratah so pristopali učenci k altarni ograji ter resnično spodbudno sprejemali živega Boga. Med tem so drugi učenci na koru prepevali lepe obhajilne pesmi, kterih so se bili pod vodstvom v muziki posebno izurjenega učitelja g. Majer-ja prav dobro naučili. Radost velika je bila tudi pričujočim učiteljem, ker so vidili razum prvoobhajancev pristopati tudi še veliko število družih učencev, ki so praznik sv. Alojzija želeli vredno obhajati, ter so bili v ta namen v zakramentu sv. pokore očistili svojo vest in se vdeležili presvete Večerje, k kateri so njih tovarši bili pervikrat v življenji dopušeni. Po obhajanju se je nadaljevala sv. maša do zadnjega evangelija. Potem se oberne voditelj pobožnosti k presrečnim ter jim pravi: da bi rad popisal srečo, ki jo zdaj uživajo — pa saj jo sami dosti občutijo in človeški jezik je preslab jo izreči. Jezus, ki jih je z večno ljubeznijo ljubil, je prišel v njih serca in želi v njih vekomaj ostati. V njih sercih je prestol postavil, kerubi in serafi mu prepevajo hvalne pesmi; naj ga tudi oni ponižno molijo. V tej svoji sreči pa naj nikar ne pozabijo onih, ki se danes z njimi vred veselijo. Naj molijo tudi za sv. Očeta, ki ravno danes obhajajo 27letnico svojega kronanja, da bi jih ljubi Jezus ohranil še mnogo lét v prid svojega božjega kraljestva, ktero je prišel na zemlji vstanovit. Naj molijo za svoje učnike, da bi jih tako učili, vselej tako vodili, da bi zamogli enkrat z njimi vred plačilo za svoj trud uživati v nebesih. Naj molijo za duhovne, da bi jim Bog dodelil moč v spolnovanji težavnih dolžnost. Naj molijo tudi za voditelja pobožnosti, ki jih je v imenu Jezusovem k gostiji povabil in za njo pripravljal — saj jim Gospod, ki jih je danes tolikih gnad vredne spoznal, nobene želje odrekel ne bode. Naj molijo za svoje stariše, ker oni se danes nar bolj veselijo, ker pričakujejo, da bodo učenci po prvem svetem obhajilu njih pridni otroci, jim pokorni, jih ljubili in jim vedno le veselje delali. Naj molijo, da bi Bog njih stariše blagoslovil; naj obljubijo Gospodu, da jih bodo ko Bote namestnike spoštovali, dokler oči za vselej ne zatisnejo. Če pa so oče ali mati že v večnosti, naj prosijo toliko gorečnejši za nje, naj odslej pri vsakem sv. obhajilu molijo za nje k nebeškemu Očetu, večkrat ga tudi za nje darujejo, ker molitev in sv. obhajila jim bodo tudi tam v narveči tolažbo, in če so že v nebesih, bodo tudi delež imeli na današnjem veselji ter jim iz nebes doli svoj blagoslov poslali.

Priporočuje jim dalje, da zdaj, ko so z Jezusom na tanko sklenjeni, smejo s sv. Pavlom apostol. reči: „Ne živim jaz, ampak Kristus živi v meni“; in ker jih zaljša tako imenitno oblačilo gnade božje, naj prosijo pričujočega Jezusa pomoči, da kakor današnji dan, tako lepo ostane vse njih življenje. Ali žalibog! čakajo jih pač mnoge nevarnosti v življenji. Še težaven in silno nevaren pot imajo pred sabo, preden k Jezusu, kterega zdaj v svojem sercu krijejo, v nebeško domovino dospajo. Hudoben svet jih bode v svoje zanjke vabil; peklenski sovražnik se bode na vso moč prizadeval, jih v greh zapeljati in jih pogubiti. Nikar pa naj se ne bojijo! Jezus, zdaj njih zvesti tovarš, je svet in hudobnega duha premagal. Njega naj se zvesto derže, njega naj čez vse ljubijo, njega naj v vsaki sili pomoči prosijo, njega naj odsihmal pogosto in vredno prejemajo v tej nebeški gostiji. Naj toraj nikdar v življenji kaj ne storé, kar bi jih Božje večerje nevredne storilo, česar bi se morali kesati v poznejih letih, kar bi jih strašilo na smertni postelji. Naj ohranijo zvestobo do Jezusa,

ljubezen do starišev, spoštovanje do učnikov, pokoršino do sv. katoliške Cerkve; — potem bode njih zadnje sv. Obhajilo še veselejše, kakor je prvo; poterdilo jih bo za pot v nebesa, kjer ljubega Jezusa ne bodo le v ponižni podobi kruha skritega gledali, temuč z obličja v obličje in bodo z njim sklenjeni ostali celo neizmerno večnost, kar jim vsi želimo.

Potem so z g. voditeljem najsvetejše pobožnosti skupno opravili molitev, s katero so milega Jezusa prišerčno zahvalili za sv. obhajilo, ga ponižno prosili, da bi vselej sv. Obhajilo prav vredno prejeli, in posebno v zadnji uri se vredno z Jezusom sklenili. (Omenjeni molitvi ste bili nalašč natisnjeni in razdeljeni med učence, ki so bili za prvo sv. Obhajilo pripravljeni). Potem so sledile litanije sv. Alojzija z molitvijo v čast tega svetnika in poslednjič zahvalna pesem: *Te Deum laudamus*. Po odpevih je nasledovala še kratka molitev, s katero so Jezusa prosili, da preden grejo iz cerkve, naj jim odpusti vse razmišljenosti, vso mlačnost, in vse druge pogreške, pomanjkljivosti, ktere so storili pri presv. opravilu. Gredo sicer od tod, pa njih serce bode tu ostalo pri Jezusu, ki naj ga ljubi Jezus napolnuje s svojo sv. milostjo, s svojo ljubeznijo. Preden od tod gredo, naj jih Jezus blagoslovi za zdaj, za vselej, za celo življenje, da bodo vedno njemu živeli, da bodo njemu umerli, da bodo njegovi živi in mrtvi. Po tej molitvi so zapeli „Sveto“ ter prejeli sv. blagoslov s presv. Rešnjim Telesom. Tako je bila prelepa slovesnost dokončana. Upajmo, da ta pobožnost ne bode le učencem vedno živo v spominu ostala, ampak tudi v srcih priučujočih odraslih obrodila obilen sad ljubezni do najsvetejšega Zakramenta, ter jim bo mogočen nagib vedno bolj častiti in moliti to najavetejši Skrivnost.

„Bodi češen in hvaljen vsaki čas —
Nar svetejši in božji Zakrament!“

V prid volitev.

Da se zamore delati v prid volitve, je treba vediti tudi vravnave ter ves način volitev po novi postavi. Postava o neposrednjih ali direktnih volitvah je bila od cesarja potejena 2. aprila tekočega leta. Ta postava veleva, da naj se poslanci za državni zbor več ne volijo iz poslancev, ki so bili izvoljeni v deželne zbore, temuč volijo naj se na novo in naravnost izmed naroda za državni zbor; zato se imenujejo neposrednje ali direktne (naravnostne) volitve. Po tej postavi je spremenjena 4. točka temeljne postave za volitve v državni zastop od 21. dec. 1867.

Državni zbor po tej novi postavi ima 353 poslancev. Češko jih dá 92; Galicija 63; doljna Avstrija 37; Moravsko 36; Štajersko 23; Tirole 18; zgornja Avstrija 17; Kranjsko in Slezija po 10; Koroško, Dalmacija in in Bukovina po 9; Solnograško 5; Istrija, Goriško in Terst z okolico po 4; Predarelsko 3.

Povsod se voli v 4 skupinah ali razverstenjih, namreč a) veliki posestniki, b) mesta, tergi in obertniki, — c) kupčijske in obertniške zbornice, d) kmetiške občine, in sicer:

Na Štajerskem volijo: veliki posestniki 4, mesta in tergi 8, kupč. in obert. zborn. 2, in kmet. obč. 9 poslancev.

Na Kranjskem: vel. posest. 2, mesta, in tergi 3, kupč. zbornica 1, kmet. obč. 4 posl.

V Istri: Vel. pos. 1, mesta, tergi in kupč. zbornica 1, kmet. obč. 2 posl.

Na Goriškem: vel. pos. 1, mest, tergi in k. zbornica 2, kmet. obč. 2 posl.

V Terstu in okol.: Mesto in kupč. zbornica 3, kmet. obč. 1 posl.

Sicer pa poslance kmetiških občin volijo od volilcev izvoljeni možje. (Vsaka srenja v volilnem okraju izvoli na vsacih 500 prebivalcev enega volilca. Če jih ostaja po deljenji na 500tine saj 250, velja to za 500, če jih ostaja manj, se to nič ne šteje. Srenje z manj kot 500 prebivalci volijo enega volilnega moža.) Poslance mest in trgov pa volijo kar prvotni volilci sami.

Izvoljenec mora imeti čez polovično večino glasov; pri enakem številu glasov odloči poslednjič srečkanje.

Voliti smejo državljani s 24. letom, ki po volilnem redu k temu potrebne lastnosti imajo. Poslanec mora imeti 30 let in biti že saj 3 leta avst. držaljan, pa ki ima po postavah pravico voliti ali v deželni zbor izvoljen biti.

Za Kranjsko se volijo poslanci v derž. zbor tako le: Vsi veliki posestniki volijo skupaj svoja 2 poslance. — Mesta: Ljubljana in kupč. zborn. svojega; — Postojna, Idrija, Verhnika, Lož, Radolice, Teržič, Kamnik, Kranj in Loka 1, — Novo mesto, Višnja gora, Kerško, Kostanjevica, Černomelj, Metlika, Kočevje in Ribnica 1. — Občine pa tako le: 1. Ljublj. okolica z Verhniko volite skupaj v Ljubljani, Litjska in Zatičniška skupaj v Litiji, Ribniška in vel. Lašče skupaj v Ribnici — vse te 1 poslanca. — 2. V Postojni volijo Postonjska, Bistriška, Senoženska in Ipavska; v Planini pa Planinska, Loška in Idrijska — vse skup 1 posl. — 3. V Kranji volijo Kranjska, Loška in Teržiška skupaj, v Kamniku pa Kamniška, Podberdka, in v Radolici Radoliška in Kranjska gora — vse skup 1 posl. — 4. V Novem mestu ondotna volil. okolica, v Kerškem Kerška in Kostanjeviška, v Černomlji pa Černomaljska in Metliška okolica — vse te 1 posl. — 5. V Kočevji voli Kočevska, v Trebnem Trebenska in Žuženberška, v Ratečah Rateška in Mokronoška okolica — vse 1 poslanca.

Volijo se poslanci v državni zbor na 6 let. Kadar ta čas preteče, ali če se zbor razpusti, nastanejo nove volitve, in bivši poslanci se zamorejo zopet voliti.

Ako v teku teh 6 let poslanec umerje, ako poslanstvo zgubi, ali se sam radovoljno odpove, ali pa če je stalno zadržan, da ne more svojega posla opravljati: se voli novi poslanec.

Da sklep v spodnji zbornici derž. zbora obvelja, mora izmed 353 biti priučujočih saj 100, v gospodski zbornici pa saj 40 zborničarjev, in v obeh se zahteva čezpolovična večina. Včasih se zahteva tudi dve tretjini glasov, namreč: ako bi se imelo ravno imenovano načelo spremeniti, ali kadar se sklepa o deržavnih temeljnih postavah, o splošnih deržavljanskih pravicah, o vstanovljenji deržavne sodnije, o sodnijski oblasti ali o vladni in izvrševalni oblasti, in v spodnji zbornici mora o taki priliki priučujočih biti saj polovica vsih poslancev.

Vprašanje je: kdo naredi zapisnike za volilce?

Naredi jih:

- a) Za veliko posestvo deželni predsednik.
- b) Za mesta in pa za volitve volilnih mož po kmetiških občinah jih sestavi srenjski predstojnik.
- c) Za deželnoknjiške (landtäfliche) volilne može jih sestavi okrajni glavar, v čegar okraju so take gosposke posestva.

Deželni predsednik razglasi imena velikih poslastnikov v vladinem listu, ter pusti 14 dni časa za oporekanje.

Srenjski predstojnik ima zapisnik volilcev v svojem vradnem srenjskem stanovanji, tako tudi okrajni glavar svojega v svoji vradni sobi, da zamore sleherni priti pogledat, če je zapisan. Osem dni je čas za oporekanja, in oporeka se pri zadevnem predstojniku.

Enakoglasen prepis volilnega zapisnika oddá srenjski predstojnik svoji politíski gosposki, pod katero spada, ali pa tistemu okrajnemu glavarju, kateri ima od deželnega predsednika nalogo, da presojuje oporeke ali reklamacije. Pritožbe, da je kdo iz zapisnikov izpušen ali pa neopravičeno vvrsten, se oddajajo za velike posestnike pri deželni vladi, za mesta in za volitve volilnih mož pri kmečkih občinah pri srenjskem predstojniku, in za vknjižnopravne posestnike pri vladini okrajni vradnji. Srenjski predstojnik dospevše pritožbe oddá svoji politíski vradnji, v mestih razun glavnega mesta pa tistim okrajnim glavarjem, ki so za to odločeni. Pritožbe razločijo dotične vradnje... Od razločbe deželnega predsednika ni več pritožbe. Na zamujene pritožbe ni ozira več. Vladini vradnik mora poprave zapisnikov doveršiti 24 ur pred volilnim končnim obrom. Legitimacijski listi, ki jih dobijo volilci in volilni možje, jih opravičijo, da smejo iti v odmenjeno volilno sobano, se brez nadaljnjega vabila v določeni dan volitve vdeležiti ter voliti. Na volišče (v volilno sobo) smejo le samo volilci; na zbirališče raznih strančarjev pa smé sleherni priti.

Volilni komisar mora skrbeti za red in mir pri volitvah in pa za to, da se dela vse po volilnem redu. Ne smé dopustiti, da bi volilna komisija prestopila meje svojega delokroga.

Kadar pride ura za volitev odmenjenega časa, volilni komisar na volišču (v volilni sobi) ne smé več dopustiti ogovorov do volilcev.

Vediti je še to, da taki, ki nimajo osebne pravice za volitev, zamorejo voliti po svojih zastopnikih, — kateri imajo osebno pravico voliti (n. pr. posestnice, vdove), zamorejo voliti po svojih možih ali pooblastenih. Naredi se n. pr. tako-le: Pooblastilo. Jaz podpisana J. J. podelim s tim listom pooblastilo, namesto mene voliti volilca (ali volilce) za volitev državnega (ali deželnega) poslanca.

Lastnoročni podpis, ali pa križ z 2 pričama.

O več prilikah je bilo že opomnjeno, kako vestno opravilo je volitev. Ako bi bili katoličani, odkar je vstava, volili po vsem cesarstvu samo dobre katoličane, bi zdaj bilo vse drugač v našem cesarstvu, kakor pa je tako. Večina tistega sleparstva pri borzah, bankah itd. bi se ne bila mogla izleči, nobena reč v škodo veri in sv. Cerkvi bi se ne bila mogla sklepati itd. Vediti je, da katoličani, federalisti, da večina Avstrijancev ni bila zadovoljna z direktnimi volitvami in z mnogimi rečmi v postavodavstvu, da bi ona veliko preuredila, ako dobi večino, in ravno ker meni, da sčasoma utegne do tega priti, so federalisti bili zato, da naj se v državni zbor voli, ter se ne pusti vse nasprotnikom v rokah. Volitev je toraj naj vestniši reč; nikjer izdajalstvo ne dela tako daleč in globoko segajoče škode, kakor tukaj.

Dopisi

med rimskim in cesarsko-francoskim dvorom pod Napoleonom I. l. 1808.

V 7. opombi 11. apr. se državni rimski tajnik v novo pritožuje zoper nasilstva in trinoštva francoskega vojaštva v Rimu. Ko so bili namreč papeževo vojašino s silo k francoski pritaknili, je Pij VII zapovedal, da njegova telesna straža in malo število družih še ne pritaknjenih vojakov naj nosi posebno znamenje (kokardo). Namen je bil, da je papež pokazal svojo nezadovoljnost

s tem pomešanjem vojakov, da odterganih vojakov več ne spozná za svoje itd. To je bilo načelstvu francoske vojašine tudi naznanjeno.

Francozi pa so to razvpili kakor znamenje za zedinovanje papeževega vojaštva zoper francosko, in so to dali po vsih oglih nabiti po Rimu in po okrajinah. Zoper tako prevračanje naj čistejših namenov sv. Očeta se toraj pritožuje kardinal državni tajnik in naznanja, da omenjeno dnevno povelje žali značaj, veljavo in vladarske pravice Njih Svetosti, da vsak vladar ima pravico svojemu vojaštvu znamenja določiti, kakoršne koli mu je drago itd. Ravno tako obnovljuje pritožbo zoper to, da so v terdnjavo odpeljali papeževe stražnike zato, ker so bili svojemu vladarju zvesti. Nedolžnost toraj povzdiguje glas pritožbe zoper samosilstvo in v novo tirja, naj se po nedolžnem zaperti izpusté.

Opomba francoskega ministra (št. 8) za zunanje stvari Champagny-a do kardinala poslanca Caprara prav jasno kaže, kakošen zvijačnik je bil prvi Napoleon. On hoče papeža prisiliti k reči, ki lahko vé, da papež vanjo privoliti ne more, namreč v zvezo laških dežel za napad in odboj zoper druge moči itd. Nadaljne potuhte so očitne iz opombe, kakor nasleduje:

„Podpisani minister za zunanje zadeve nj. veličanstva cesarja Francozov in kralja Italija je opombo nj. nadzvishnosti gosp. kardinala Caprara predložil Nj. veličanstvu in je dobil povelje, o tem naslednje odgovoriti:

Cesar ne more priznati načela, da prelati niso podložni vladarju, v čigar državah so rojeni. (Tu hinavec meri na kardinale, ki jih je preganjal iz Rima v Neapel in od tam zopet v druge kraje.)

Kar se tiče družega prašanja, je predlog cesarjev, od katerega nikoli ne bo odjenjal, da vsa Italija, Rim, Milan mora biti napadna in odbojna čerta, da se nered in vojska prežene iz polotoka. — (Kje in po kom je bila l. 1807 in 1808 vojska in nered? praša izvirni pisatelj. Nered in krivično vojsko je delal Napoleon sam, njega je bilo treba čez meje vreči, kakor je bil pozneje tudi veržen na vsih krajih, kadar je bil napolnil méro svojih krivic in trinoštev.)

Ako sv. Oče sprejme ta predlog, je vse dokončano; ako ga zaverže, s tem sklepom naznani, da noče prijaznega poravnanja, ne miru s cesarjem, in da mu vojsko napoveduje. Prvi nasledek vojske je prisvojenje (priropanje tuje dežele) in prvi nasledek prisvojenja premenjenje vlade. (Tako je govoril in modroval prvi Napoleon, — tako govore in modrujejo trinogi in hinavci, kadar nepravilno segajo v tujo posest. Dalje pravi:) Zakaj ako je cesar siljen z Rimom se vojskovati (Kdo ga je silil? !), ali ni po tem tudi siljen Rim vzeti, vlado spremeniti in družega vladarja postaviti, kateri se bode s kraljestvima Italijo in Neapelnom lotil, da zabrani obojno skupno zadevo zoper skupnega sovražnika?

Te spremembe, ki so potrebne, ako bi se sv. Oče le vedno še branil, mu ne bodo nič odtegnile od njegovih duhovskih pravic; on bode nadalje ostal škof v Rimu, kakor so bili njegovi predniki skoz osem stoletij in pod Karolom Velikim. (Lepo, prav tolovajsko tolažilo! Take zagotovila so delali tudi sedanji laški roparji.) Med tem pa bode Njegovemu veličanstvu britko viditi, da nespamet, terma in zaslepljenje podira delo velikega uma, državne umetnosti in olike. (Hinavci in trinogi so ob vsih časih enaki. Kdo ne najde v sedanjih liberalnih listih enacega satansko lažnjivega govorjenja?)

Ako je potuhnjeno in brezbožno, kar je francoski minister v Napoleonovem imenu dozdej povedal, je še

bolj lisičja naslednja spaka, ko se volk odeva v ovčjo kožo, češ, da mu je kaj za svetost velikega tedna, zraven pa žuga s pošastnostjo galikanizma. Piše namreč:

„Ta trenutek, ko je podpisani dobil povelje kardinalu Capraru ta odgovor dati, mu je prišla opomba njegove nadsvitlosti od 30. sušca. Ta opomba obsega dve reči: prva je ta, naj bi se naznanilo, da neha pooblastenje za poslanca sv. Prestola, ter se podeli zoper navado, zoper navadne šege, in o bližnjem velikem tednu, ob času namreč, ko bi rimski dvor, ako bi ga še navdajal pravi evangelski duh, za dolžnost spoznal, dohovne pomočke pomnožiti in s svojim zgledom edinstvo med verniki oznanovati. Bodi si to, kakor že je, cesar Vaše nadsvitlosti ne spoznava več za poslanca, ko je sv. Oče preklical svoje pooblastenja; galikanska cerkev*) stopi zopet v vso svojo samosvojnost in čistost svojega nauka!); njeno prosvitljenje, njena pobožnost bo ohranila nadaljni terpež katoliške vere na Francoskem, v ktere brambi in spoštovanji cesar vselej nahaja svojo čast. (V izvirniku je k tem besedam pristavljena ta-le opomba: „kjer je namreč potrebuje ko pomoček k svojim političkim namenom, — k čemur sta na svojem mestu služila enako tudi „Koran“ in „Talmud“ — mohamedanska in judovska sveta knjiga.)

Druga reč v opombi nj. nadsvitlosti gosp. kardinala Caprara je ta, da zahteva, naj se mu izročé njegovi potni listi ko poslanca. Podpisani si počesuje mu jih poslati. Njegovo veličanstvo nerado vidi, da se ti potni listi naravnost zahtevajo, iz česar je šega novega časa naredila pravo vojskino napovedovanje. Rim tedaj**) je v vojski s Francoskim, in v tacih okoliščinah je moralo Nj. veličanstvo dati povelja, ki jih je cenilo potrebne, da se mir ohrani na Italijanskem. Sicer je rimski dvor za ta mirolom***) izvolil čas, v katerem je zamogel svoje orožje za močnejše ineti, da bi od svoje strani zamogel pričakovati naj skrajniših okovarjenj.

Toda osvitljenje (aufklärung) tega stoletja bo vseh v nič djalo. Časno se ne meša več z duhovnim; vladarska čast, od Boga samega posvečena, je povzdignjena nad vsaki napad****).

Minister sklepa pismo z vošilom, naj bi papež sprejel cesarjeve predloge. (Pa kaj čejo posvetnjaki — veternece, ko Cerkev ima ob vsih časih svoj: „Non prossimus“, ki ga postavlja nasproti lažnjivim, sleparskim in krivičnim načelom, kakoršnih vsako stoletje kakor lastno bolezen za sabo vleče in se z njimi, s svojo sramoto, ošabno baha.)

Serčnost — omahljivost v štoljenji — v politiki.

Pri velikih možéh, pri častitljivih mučencih se nobena reč toliko ne hvali, kakor serčnost, dušna moč, značajnost. Nobena reč pa človeka tako hitro ob veljavo ne pripravi, kakor omahljivost v dobrem, odpad od prave poti, bahanje s svojo lastno nesnago. Serčnost je tako imenitna in potrebna, da se to nikakor ne dá popi-

*) Po načelih galikanizmovih je papeževa oblast popolnoma podveržena državnim oblastim, Kristusov namestnik v nekaki babilonski sužnosti.

**) Izvirnik ima to-le opombo: Ta „tedaj“ je v resnici spomina vreden! Poznejše zahtevanje potnih listov je določilo že davno poprej dane sevražljive ukaze.

***) Kako hladno, strahovito zasramovanje! Op. v izviru.

****) Zato so jo (vladarsko čast) v Rimu (Francozi) tako spoštovali. Izvirna op.

sati in dopovedati. Gotovo je, da brez te čednosti človek v smertne grehe zajde, se vanje tako pokoplje, da mu skoraj ni moč več iz njih se izkopati, in vsak kdor se sam ni poživinil, dobro vé, da to je nar večji nesreča za slehernega človeka, ne že le za kristjana.

Veliko je mehkužnikov in vñemarnih, brez serčnosti in toraj brez vsake smage v nravnem življenji. Maloserčnost naj prvo maloserčniku samemu škoduje, pa tudi premnogim drugim.

Častiti oče Aleksander z Roda, S. J., pred 200 leti misijonar v Kohinkini, se je bil soznanil z enim naj viših kraljevih vradnikov. Obiskal ga je, mu dal keršanskih bukev brati, in poslednjič, ko je bil zadosti podučen, ga je opomnil, naj edino pravo vero sprejme in se dá kerstiti, da se zveliča. Kaj je storil paganski gospod? Privolil je svoji ženi in vsemu služabništvu k tej sveti in lepi veri pristopiti; sam ni pristopil. Kaj se mu je pogrešalo? . . . Serčnosti ni imel.

Drugi imeniten gospod je misijonarja celo prosil in povabil, naj pride na njegov dom vero mu razlagat; in ko se je to zgodilo, je bil tako prijetno ginjen, da od tistega časa je bil vedno dober in prijazen kristjanom, misijonarju pa je ponujal celo še veliko denarja za skazano dobroto (se vé, da misijonar denarja ni sprejel); toda pogrešala se je le ena sama reč: sam ni imel te serčnosti, da bi bil pil iz studenca milosti, katerega je sicer ljubil in drugim želel in privošil. Česa mu je manjkalo? . . . Preimenitnega darú: serčnosti.

Tacih zgledov maloserčnosti, ali da bolje rečem, brezserčnosti, pa ni treba drugod iskati; imamo jih doma dosti. Kako rad bi marsikdo deržal s sv. Cerkvijo, s papežem, ko bi ga liberalci ne bili dobili na motoz, ter ga vlačijo in rabijo za svoje namene, kakor Talijan medveda: revež pa nima serčnosti, da bi se jim izmotal. — Dosti je viših, nižih in vsakterih stanov ljudi, ki niso veri sovražljivi; vender v njeno škodo delajo, ker pri britkosti za svoj kruh so serčnost pozabili, ki je potrebna, da se človek očitno oberne na pravo stran. Otroci so sv. Cerkve, pa otroci, ki ji delajo velike britkosti, ji vzrokujejo veliko škodo: po svoji veri so še naši bratje in prijatli, po svojem pogubljenem djanji so v našo žalost naši nasprotniki.

Taki možje so nekaki katoliško-imenski liberalci, možje brez stalnih načel, brez vterjenega nauka, ki radi potegnejo tudi s takimi naredbami, ki so Cerkvi očitno nasprotne in pogubljive in ki jih katoličan nikoli ne more sprejeti in odobravati. „Ortodox“ so v veri, „heterodox“ v djanji, — zakaj če jih primeš pri umoslovnih sklepih, jih kmali do tega pripraviš, da morajo svojo napačno pot spoznati; ne pripraviš jih pa do tega, da bi napačno djanje zapustili. Od kod je to? . . . Serčnosti nimajo! —

Slišiš tudi ugovor: Sej nič ne pomaga ustavljati se; liberalizem ne bo od svoje poti odstopil, duh časa gre naprej in se ne bo zmenil za nasprotnike; treba je prijenjati, če ne, bo še to zgubljeno, kar je mogoče oteti. Pač lep pomoček bolnika ozdraviti, ako mu budiš zamerzo do zdravnika! pravi „Genter Corresp.“ Ta bolnik je novošegno družbinstvo, ki ga zmote glodajo, naj škodljivši nauki ujedajo, groznica napuha tare, blede nje samopašne svobode v vertinec žene. Zdaj jim domač narod nič ni, hočejo raji tujci biti; zdaj je narod in narodnost nad vero in vse drugo; zdaj spet vse zastaje in se brez značaja le temu v voljo veržejo, od kogar kaj upajo! In v ta vertinec je mnogo potegujenih, kateri tudi hočejo še katoličani biti! Kaj je temu vzrok? Serčnosti ni. —

Ali niso take omahljive stvari milovanja vredne? Vse dá, vse stori, vse dopusti, vse zaverže, ali iz terme

do kake domišljivosti, ali pa iz strahu zaradi kake žugajoče časne zgube.

Prav živo mora to vsakemu v spomin klicati Zveličarjevo svarilo: „Nobeden unih povabljenih ne bo okusil Gospodove večerje.“ Ubogi, hromi, slepi, priprosti, in ponižni ob cestah, potih in prelazih so poslušali vabilo na Gospodovo večerjo, katero so pa zanemarili denarni, meseni in v svet zaljubljeni možje, in slišali ravno omenjeno obsodbo.

Če se bo pa tako godilo tistim, ki le zaradi pomankanja serčnosti, iz slabosti, iz omahljivosti in posvetnega duha ne pridejo k Gospodovi večerji; kaj nam je misliti pa o taci, ki Gospodovo večerjo, sv. vero s dobrote matere sv. Cerkve ne le zanemarjajo, ampak celo še hudovoljno sovražijo, zaničujejo in psujejo? Kaj bomo rekli o „konfesijonslozovcih“, ki vse versko sovražijo, zaničujejo, zatirajo? Kaj porečemo o taci? Kaj bomo rekli o tolikih, ki celo škodljive in pohujšljive časnike na svetlo dajajo, po mestih, po deželi trosijo, ki nalašč in iz hude volje ljudstvo zapeljujejo, zoper Cerkev hujskajo, svete opravila zasmehujejo, po svojih umazanih spisih vlačijo itd.? „Gorje človeku za volj pohujšanja!“

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Duhovske vaje za čast. gospode duhovne se prično po dobroti premil. škofa 25. avgusta. Zberó se gospodje o poli petih popoldne v Alojzijevišću in obmolile se bojo skupno večernice in sklep. To je pričetek. Kakošen je potlej red vsak dan, dobí vsak posebej natanjeno.

Vai veliki možje, ki so zase in za bližnjega delali posebno koristno, so si v samotnosti k temu zmognosti iskali in jo pridobivali. Nova in nabrušena sekira dobro reže, in v duhovnih vajah obnovljeni mašnik Gospodov dela z veliko večim blagoslovom in vspehom v vinogradu Gospodovem. Ni dopovedati, kako zveličavne, kako koristne in potrebne za duhovne so toraj duhovske vaje. Zato so od nekdanj šole, gimnazije, liceje, ki so le koliko malo vredne, imele vsako leto o svojih časih duhovne vaje. Za vajo uma imajo svoje poskušnje in spraševanja iz raznih véd in učenosti, za duhovne potrebe, za vterjenje poštenega značaja v veri in čednem življenji pa duhovne vaje (eksercicije). Cerkveni redovi vsi, semeniša in sploh duhovske naprave so že posebno natanki v tem pravilu, in ravno z vajami nar bolj napredvajo v duhovskem življenji.

Take vaje so že nekaka natorna potreba za človeka, zato se vsakdanjim ljudem, ki imajo le kaj malo občutka in kusa za čedno življenje, ne moreš bolj prikupiti, kakor če jim nakloniš priliko k kakošnim duhovnim vajam, k misijonu itd. Skušeni vedó, kako si serce polajšajo, če tudi le nekatere minute klečé v večerni samoti pred sv. Rešnjim Telesom, ali pa tudi doma v tihi molitvi. Kaj še le, če to terpi nekatere dni in z večim prizadevanjem! Ta priljubljenost duhovnih vaj se dá razlagati zlasti tudi od ted, ker vse posvetno ima tako lastnost, da človeka toliko bolj nepokojnega dela, kolikor bolj se s posvetnostjo peča; pusti ga pa nekoliko v samotnost, da pogleda v svoje znotranje, se v spovedi očisti in z nebeškim Kruhóm poživí, — in vidil boš in se prepričal, kako bo ves osrečen in vesel. Človek je ves obnovljen in kakor v novo preroben za vse dobro. Prav pravi toraj papež Pavel III o vajah: „*Exercitia pietate ac sanctitate plena, et ad ædificationem, spiritualeque fidelium profectum valde utilia sunt.*“

Kakor lani, tako ni dvomiti, da bode tudi letos vdeleževanje obilno, ne le od taci, ki lansko leto niso

mogli priti, ampak tudi od taci, ki so že bili lansko leto ali prej. Duhovne potrebe so vedno silniše, skušnjave z leti ne manjši, ampak večí in hujši, in občne stiske in terpljenja sv. Cerkve še niso odjenjale, sovražniki se še niso naveličali kraljestva Božjega zatirati; naj se toraj duhovno orožje ostri in brusi zoper nasprotnike vere, čednosti in našega zveličanja!

Iz Dolenskega, 2. jul. Omenil sem ljudem, kakovo plačilo se vriva gorečim gospodom misijonarjem, ki so s svojim prav res občudovanjem vrednim trudom brez števila nemirnih serec vpokojili, z Bogom in bližnjim spravili, po katerih — le Bog vé — koliko storjene škode se je popravilo. Kolikim dušam so težavno pozemeljsko življenje polajšali, in sploh naši preljudi domovini skazali neštivilno dobrega! Se vé, da mnogi gospodje s svojimi slepimi očmi tega ne vidijo in s kosmatimi ušesi ne slišijo, ker dobrega nočejo viditi in ne slišati. Toda nad takim novošegnim napredvanjem, nad tako „zlato“ (če ne blatno) dobo se ljudje zavzemajo in britke solze točijo. — Prašam k temu: Kdo dreza, kdo kalí preblagi mir, kdo dela nezadovoljnost? Veliko je nas, ki smo bili pri več misijonih in vemo, s kolikim veseljem, s kakošno srečo, s kakim nepopisljivim mirom so ljudje šli vselej narazen, ko je bila odpeta zahvalna pesem; nič pa nismo tega našli, kar vidijo tagblattarji in drugi gospodje, ki še nikoli nobenega misijona vidili niso. — Videant consules et resipiscant! J—z.

Dolensko, 9. jul. O zadevah „Slovenskega Naroda“ mora vsacega domoljuba in katoličana žalost sprehajati, kako strup verske vnemarnosti s potuhnjenim zasmehovanjem cerkvenih reči razliva med katoliški naš narod. Naša sveta dolžnost je svariti ljudstvo pred takimi listi, ki z nemškimi in drugimi enakimi listi vred v vérskih rečéh hodijo z vstavoverci enako pot. Zadnji čas je, da se vse moči napnejo za vstanovo dobrega katoliškega vsakdanjega lista, ter se naš narod obvaruje dušne kuge, ki mu žuga od strani liberalnih Slovencev, katerim je narodnost malik, katoličanstvo pa nazadnjaštvo. Se vé, da večini izmed njih je narodnost tako neznansko „sveta“ le, dokler ne pride skušnjava kakenga denarnega svetovalca itd. Le samo kdor ima terdno vérsko podlago, tudi narodnosti zatajil ne bo, dobro vedoč, da vera je sicer perva, da pa tudi skerb za narodove časne pravice je neprekršljiva dolžnost.

Vi slovenski brezverci s svojo modérno (novošegno) omiko tudi narodnost spodkopujete, ktera se je doslej ravno s pomočjo sv. vere srečno ohranila. Upamo pa, da bote z vsim svojim pehanjem le malo opravili pri našem vernem katoliškem narodu. — Vedno nam očitajte, da smo od narodnega programa odpadli*); povejte nam, kateri je bil poprej, ali versko — narodni ali samo narodni program? Kdo je torej odpadel, ali mi od narodnega, ali pa vi od verskega, ki imate samo narodnega? Ali ni torej v vaši terditvi nepretergana laž in hinavščina, ker ne morem misliti, da bili tako slaboumni in te resnico ne sprevidili?

X.

Iz Kroke smo zvedili čudnih reči, kaj se je godilo z ondotno prošnjo v prid oo. jezuitov. Ko so ondotni pošteni srenjčani zvedili, kaj se je zgodilo z jezuiti, je bilo zdajci zloženo pismo, da so nam oo. jezuiti bili v velik dušni in telesni dobiček in da obžalujemo, ker morajo za toliki trud preganjanje terpeti itd. Svetovalci,

*) To očitjanje je enako nezumno, kakor nekdanj Lustrovo krehanje. Naj perva je odpadel, potlej je polno bistvenih verskih resnic zaverigel . . in poslednjič katoličanom očital, da oni so od pravega uka odstopili. Vr.

nekaj srenjskih častnikov in nekaj družih mož je bilo že podpisanih. Ko pride do župana, ni hotel podpisati, rekši: „se ne mešam v to.“ Potem se je podpisovalo naprej; ko so pa nesli prošnjo v srenjsko pisarno, da bi pečat na njo pritisnili, je župan pismo konfisciral, ker ga je neki liberalec naščuval, da je to zoper vlado in nevarno. Nato so vsi trije svetovalci z drugimi možmi šli k županu, da naj pismo nazaj dá, rekši, naj si ga prepiše, in če kaj nevarnega čuti, naj stori, kar misli. Obljubil je pismo dati, dal ga je pa še le čez osem dni (!). Gosp. fajmoštru se ni nič tega povedalo, ker so tako zlo bolni, da nič ne morejo opravljati, ne gredo nič več iz sobe, tudi le malo vstanejo, poslednje dni čisto nič ne.

Iz gorenje Vipavske doline, 6. julija. S-r. — (Konec.) Ko smo šli od pridige nekega dne o času misijona z nekaterimi pravimi možaki, kateri so tudi narodnjaki, pogovarjali so se o misijonski pridigi in šempaskem taborji; pa kaj smo od teh narodnih možakov slišali? Razlika med taborškimi govorniki in o. Deljakom, so rekli je, kakor med nočijo in dnevom. In drug se je oglasil, taborci so le senca v primeru z o. Doljakom.

Znan nam je oče jezuit Doljak uže kot duhovni pomočnik iz Kamenj in tudi kot goriški rojak. Čestiti oče Doljak je blaga duša, kateri želi človeškemu rodu dušno in telesno srečo; vsled tega se je Kamenjcem jako priljubil, tako da so več časa po njem žalovali, ko jih je zapustil. Kakor se po Štajerskem Slomšeka spominjajo in njegovih govorov še zdaj kmetje na pamet znajo; tako se še zdaj Kamenjci očeta Doljaka spominjajo in njegovih pridig, in s tem kaže ljudstvo, kako česti prave dušne pastirje. Pa sej ga njegovo delovanje in obnašanje zadosti hvali in slavi! Vam so se menda možgani zmešali; pa mislimo, da ne vsled jezuitovskih pridig, ako ravno vam bi bile jako potrebne, znabiti bolj kakor marsikteremu kmetiču; ampak vsled liberalske pijanosti, ki ste si jo naserkali bolj iz Bismarkove in Garibaldove modrosti, kakor iz slovenskega duha. Le še dalje tako, po tem pa pri volitvah ne bo več kdo izmed vas med dvema stoloma obsedel, ampak kje drugde, ker dobro pomislite, da tudi kmečko ljudstvo zna razsoditi, kaj je pravo in kaj krivično.

Vi pa, visokočestiti očetje jezuitje! nam Vipavcem bodete v vednem dobrem spominu, in ako Vas tudi iz domače zemlje nezasluženo preganjajo, in ako Vas še kaka liberalska laži-slovenska muha pika in po svetu razglašča in Vam dobro ime krati: vendar iz našega spomina in serca Vas ne bodo pregnali. Bog daj, da bi vlada svoj ukaz zopet preklicala in Vam še dalje prebivanje na Kranjskem dovolila, od koder se nadejamo, da nas bodete še obiskovali, in s svojimi prijaznimi in rodovitnimi pridigami podučevali. Bog daj!

Od sv. Roka, ob virih Sotle, 7. julija. — V noč od 4—5. julija je tudi naša uboga farna cerkev imela pohod od tatov prebaviti. Skoz eno stranskih oken, na kterege drotne rešetke se je bil malopridnež po bruni čez križe potegnil, je prišel v cerkev. Z velikega in Marijnega altarja je vse ruho (belo robo) in perte pograbil, špice sparal in stergal, in jih v žagredi kraj omare pustil. V škrinjah sicer ni nič našel, ker jih pogostoma ravno zavolj tatov spraznimo. Škoda je morebiti le kakih 10 gl., ali tudi to je zadosti za ubogo cerkev, ktera tako nima pluvijala in dalmatik, in nima več pete maše, ker se je g. učitelj skujal in noče za 40 gl. orgljati, hoče imeti 60 gl. na leto. — Povsod štrajki! —

Od rajnega knezoškofa Slomšeka je v Gradcu pri litografu Lampel-u zraven farne cerkve v gosposkih ulicah več raznih podob, po katekizmu narejenih, kte-

rih vam tukaj eno na ogled pošljem*). Meni se prav dopadejo, in si jih zdaj že za četrto šolo nabavljam, da bodem otrokom bolj razumljiv in mikaven v kerkanskem nauku.

Kdor si jih želi omisliti, naj naravnost piše, koliko število njih vsake sorte imeti želi, se ve, da po številu učencev, ker drugač bi znal jih od ene sorte preveč, od druge pako premalo dobiti, kar se je ravno tudi meni dogodilo, ker sem cele table kupil, in ne taki opazil, da niso vse primerno natisnjene in razdeljene. Tudi še kamnorezi imenovanih podob so pri Lampelni, in bi se gotovo dali po ceni kupiti. Starinoslovci in spoštovatelji rajnega Slomšeka, poženite se za to reč!

Naš slovenski rojak — Henrik Anzelm Šajdela, duhoven, karmelit na Karmelu v Siriji, piše, da je srečno tje prišel, in da izmed vsih ondošnjih menihov on edini nemški govori, in želi, da bi enkrat karavana s slovenskim značajem tje prišla, kakor se drugi narodi skupaj zberó na božjo pot. — Naj lepše so se neki letos obnašali Bavarci; Italijani pa so bili samo štirje v vsem kerdeli.

Zdravje mu dobro služi, in sploh srečnega se čuti na tej Elijevi gori. (Opomba. V „Popotovanji v sv. Deželo je obširen popis te svete gore. Dobí se jih pri g. buk. Gerberji še veliko, zlasti ker jih mnogo ni vzeti, kakor je bila beseda dana. Vr.)

Dete, mati.

Veselo dete se igra po trati,
Nad njim okó prelube mame čuje;
V naročju njenem sladko se raduje,
Preblaga sreča mu je draga mati.

Al: oj, gorje! začne ti žalovati,
Ko drago mater temni grob zasuje;
Veseli z mamo v jami zdaj miruje, —
Prešli za dete so vsi dnevi zlati! —

Enaka detetu, mladost si mila!
Vesela, srečna, dokler Cerkve krilo
Ogrinja te, nedolžnosti krasota!

Če pa ti črna zloba ugrabila
Je Mater-cerkev, ah! veselje klilo
Ne bo ti več; zgubljena si sirota!!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Za borzarskimi nadlogami so prišle nadloge na razstavo. Kolera žuga in ta gotovo ne bo ljudi vabila na razstavo. Koliko tisuč in tisuč bode zopet tukaj škode! Iz vsih strani zemlje so robo vkup vlačili; veliko so delali in se trudili, pa malo mislili na Njega, brez čegar blagoslova je vse delo zastoj. „Ako Gospod ne zida hiše, zastoj se trudijo zidavci“. Kakoršni vspehi so bili v obertnijskem in denarnem oziru, enaki v državno-politiškem. V vsem delu se je vedno bolj odriival iz dela Darovalec vsih darov in zate je razpor rastel in

*) Priložena podoba z napisom: Otroci! bodite kakor Jezus: bogoljubni (v sliki pokazano in s podpisom); pokorni (v sliki); pri vsakem delu (slika) ljubeznjivi Bogu in ljudem (slika). Tedaj 4 slike na eni podobi. Na drugi strani so 4 glavni nauki. Vr.

z razporom nezadovoljnost. Nobeno ministerstvo ni moglo narodov zediniti in vmiriti. In kakor je velikonemcem njih malik vélika Nemčija, tako se celo v čisto katoliški slovenski deželi šopiri po tujem kopitu vstrojena stranka, ki je v nasprotju s vsimi Slovenci, zato ker ji je „narodnost“ prva dobrota, — vero s katoliško Cerkvijo, ki je Slovencu in vsakemu umnemu človeku prva potreba in dobrota, pa išče smešiti in vernemu narodu zaničljivo delati. Še noben narod na zemlji ni bil srečen, kateri je vero na stran odrival in sebe „v prvo versto“ stavil; menda tudi Slovencev njegovi „mladi“ s takimi teorijami ne bodo osrečili. Babilonci so si zidali „slavo“, in dozidali so si „zmešnjavo“.

— Po novem kazenskem redu imajo od novega leta 1874 porotniki soditi v vsih tiskovnih in skor vsih družih večih hudobijah. Taki red zamore vpešen biti le tam, kjer je država z državniki vred vérska; zakaj brez vere ni vesti, in brez vesti ne pravice. Od kod izvira dunajski in drugotni „schwindel“? Ali ne iz brezverstva in brezvestnosti? Ta ali una država hoče pri verskih prebivalcih brezveska biti, brezvernost je pa po Božjem razodenju obsojena in zaveržena: kako bode vradnik take države delal, — ali bode iz ljubezni do kruha in do brezverske države sam postal brezversk, zaverigel Boga in vero? Brezverska država, ako to od verske strani preišljujemo, je le mogoča, ako bi bila država mašina brez ljudi, da bi nihče njenega dela se ne vdeležil; pa še takrat bi se vdeležil djanja saj tisti, kateri je mašino postavil in kateri bi jo navijal, da bi brezversko delala. — Pri verskih podložnikih država ne more brezverska biti.

Francosko. Francosko si res prizadeva na pot keršanstva s serčnostjo poverniti se, kar je tudi edini pripomoček, da si v novo pridobi poprešnjo slavo. „Delaj dobro, vari se hudega,“ — po tem keršanskem načelu se bolj in bolj povzdiga. Te dni je narodni shod med drugim dobil prošnjo: da naj odpravi framasonstvo (frajmavrarstvo) in vse druge skrivne družbe po Francoskem. „Unité“ k temu pristavlja: „Ako bode francoski shod zadostil tej prošnji in njene želje spolnil, ne bode storil družega kakor slovesno djanje v popravu. Zakaj framasonska družba na Francoskem je bila postala vradna, ne da bi zato jenjala biti in imenovati se skrivna, in to po cesarskem ukazu, ki jo je bil naznanil za „občno-koristno“. Gosp. Persigny je tisti, ki je zaterl družbo sv. Vincencija Pavljanskega, ob enem pa nasvetoval svojemu gospodu, Ludoviku Napoleonu, da naj framasonerijo zopet vstanovi in preslavi. Gotovo pravično je, da se laž in krivica popravi, ter naj se izreče družba za „občno škodljivo“, ki se je poprej bila razglasila za „občno koristno“. —

Sv. Oče Pij IX stavijo veliko upanje na novo vzbujeno francosko deželo. Pred neko francosko držino, ki jih je te dni blagoslova prosila, so upanje razodeli, da francoski narod je od Boga izvoljen: braniti katoliško Cerkev in namestnika Jezusovega na zemlji. Pristavili so: To mi je velika tolažba in zastava upanja v sercih vsih katoličanov, kateri z enim glasom Boga prosijo, naj bi, ginjen od tolike vere, skoraj ozdravil rane Francoskega. Brezbožnost in potuha je vzrokovala pričujoče poskušnje v deželi; serčna pobožnost bode ta narod zopet postavila na stopnjo, ktera mu je odkazana od previdnosti. Ona sama zamore Evropo očistiti rogovilske kuge. In svest sem si, da bode to storila, in pa kmali, prej kot marsikdo misli. Vidili bomo takrat, da bode pregreha nazaj v pekel pognana, nenravnost iz očitnih vradov odpravljena, lakomnost po posestvu družih od postavine ojstrosti strahovana...“ Poslednjič sv. Oče pristavljajo, da ne vedó, kdaj se bo to zgodilo; vendar pravijo: „Glas globoko v duši mi kliče, da zmaga Cerkev in zmaga Francije ni delež,

in da tudi jest bom še doživel ta srečni dan, da bom mogel ponavljati s starim Simeonom: „Zdaj, Gospod, spustiš v miru svojega hlapca“.

Razne novice. Parski naučni minister je šel po škofjskih semeniših prestikati jih in preiskovati. Ta nova éra bode na vse zadnje še v tabernakelj in v kelihe dospela s svojimi vsemogočno-prederznimi persti! — Ker se po Laškem razodeva kolera, je vojaško ministerstvo zapovedalo posebne vravnave za čas bolezni. — V popravu ostudnih bogokletstev, ki se godé o času lažnjive svobode po Italijanskem, je bil mil. škof v Faenzi ukazal za 3., 4. in 5. dan tega mesca slovesno tridnevno, 6. nato pa je bila vsa škofija presv. Jezusovemu Sercu očitno in slovesno posvečena. — Kolera na Pruskem, zlasti na Bratislavskem, se po malem kaže, toda huda je in v 12 urah spravi napadenega. — Po več laških krajih so hudi potresi; v Izoli na Napolitan-skem so 12. t. m. pred hudim potresom delavci bežali iz fabrik, nekaj hiš je bilo poškodovanih. — Poslednje novice iz Petrograda poterjujejo, da kan v Kivi se je popolnoma podvergel generalu Kaufmanu, kateri pa ga je zopet postavil v njegovo čast s pogodbo, da bode Rusu davek plačeval in da naj vojsko razpusti. Tudi je ob enem odpravljena sužnost po vsem Kivanskem. — Na Španjskem vlada republikanska zmešnjava in rudečkarska grozovitost. Vlada v Madridu nima skor nič veljave po okrajinah, koder rudečkarji morijo in požigajo; po južnih okrajinah naj huje vré rogovilstvo, godé se največe strahote. Med vladino vojašino samo se šteje na stotine komunistov. — Po Avstrijskem so mnogi liberalni učiteljski zbori mislili, da se pod solncem nove svobode čez vlado in ministre smé tako rojiti, kakor čez duhovstvo, pa so se opekli; naučno ministerstvo razrešuje društvo za društvom. —

Iz Ljubljane. „Narod“ se čudi v št. 162, da se mu od „katoliške“ strani nasprotuje, in meni, „da se ni treba z načeli zlagati, a ipak se more držati novinarska kolegijalnost.“ — Kaj pa če so načela take, da bijejo zoper prvo in naj večí dobroto celega naroda, ako se odobrava rop, ki je storjen nad poglavarjem vsega katoličanstva, krehá o „ponižnih slugah papizma“ itd., kakor ravno v tej številki itd.? Naj bi „Narod“ pisaril primérno veri in narodnosti, naj večim svetinjam, našega katoliškega naroda; podpirali bi ga z naj večim veseljem vsi katoličani z duhovni vred, ker povsod je želja po dobrem slovenskem dnevniku. Vzroka nasprotvanja naj ne išče „Narod“ nikjer drugod, razun le sam v sebi. Ako v takem duhu nadaljuje, kakor je dozdej delal, ga noben katoličan z dobro vestjó ne more podpirati, in treba bo res skrbeti, da dobimo dnevnik, kateri bode vstrelal potrebam našega naroda, ne pa ga v njegovi veri žalil, dobro razdiral, kar duhovni s težkim trudom zidajo, in ne razpore delal med rojaki.

— **V prid čebelarstva** imamo novo čebelar-sko društvo in čebelarski list, „Slovenska čebela“, ki je ravno v tisku pri Blazniku. Udje plačujejo po 1 gl. 50 kr. (učitelji in zlo nepremožni kmetovalci pa le polovico). Društvo ima sedež v Ljubljani. V osnivalnem odboru so gospodje: Baron Rožic pl. Rothschütz na Hudem (pošta: Pösendorf), dr. J. Razlag v Ljubljani, in Jož. Jerič, župnik na Dobovcu (p. Trifail). Poslednji bode vrednik čebelarskega lista v slov. jeziku. (Izhajal bode tudi v nemškem jeziku, ker dosti udov je zunaj dežele*). Družniki ga zastonj dobivajo. — Slovenci, primite se lepe družbe, da kaj več medú pridelujemo, in nam „zlata nova doba“ poslednjič še naše potice ne odnese. Kolikor smo vidili, bode list prav kratkočasen in podučen. Konec julija ima nova družba prvi občni shod.

(Darovi prihodnjic.)

*) Teh nemu se pošlje letnina, kdor želi biti ud.